

Kommentarer til Høringsnotat

Ref:18/00583-2

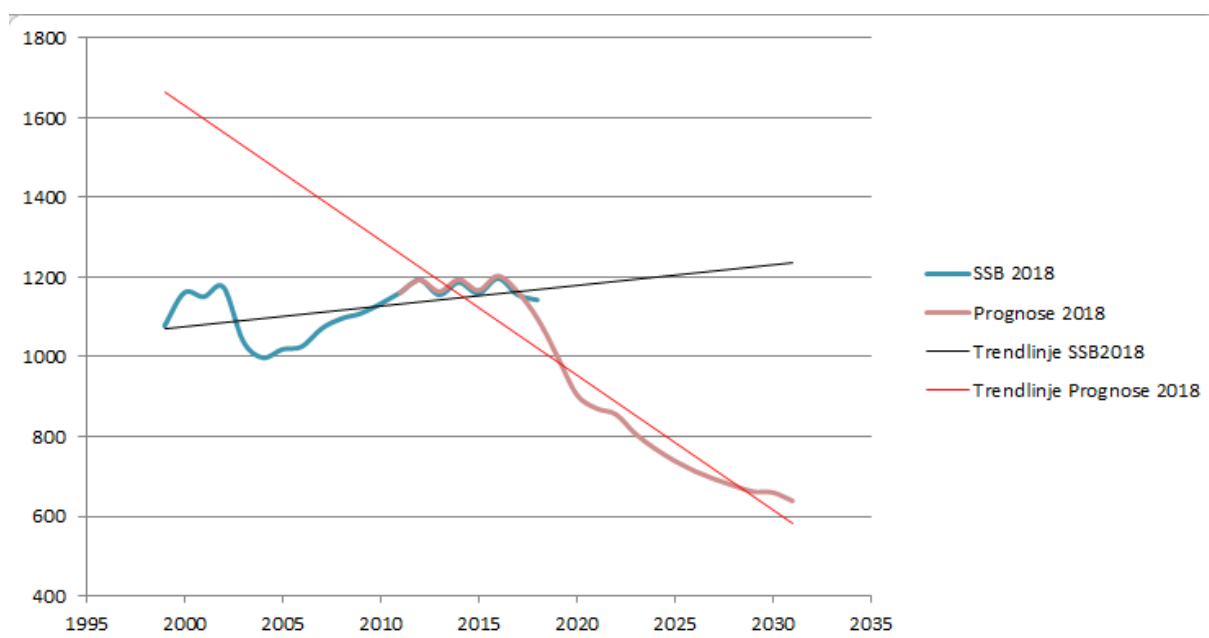
Side 2, 3 Vurdering, Kapasitet og Elevtallsutvikling

Talldata som det henvises til har store feil. Fakta er at det ved skole start høsten 2018 starter 106 elever. 11 elever fra Velkomstklassen som blir flyttet av kommunen til Brønnerud 01.08.2018 er ikke medregnet. [Info fra Rektor ved Kroer skole]

Det henvises til et jevnt fallende elevtall frem mot 2030 da man kun har 49 elever ved Kroer skole. Dette tallet har ingen ting med virkeligheten å gjøre da det er knyttet opp mot en generell avfolkning av Kroer med en befolkningsprognose på kun 639 mennesker i 2030.

Prognosene som benyttes som grunnlag i dette høringsnotatet fraviker ekstremt i forhold til tidligere prognoser fremlagt av kommunen i 2012,2014,2015 & 2016.[*]

Reelle befolkningstall hentet fra SSB sammenliknet med prognosen fra høringsnotatet er vist i figuren under.

Trenden i SSB grafen er vist som «Trendlinje SSB2018» denne har en befolkningsøkning på 5 personer per år. Den samme trenden er vist for prognose fra 2018 som «Trendlinje Prognose 2018» denne har en befolkningsnedgang på 34 personer per år. Dersom man ser isolert på tallene i prognosen fra 2017-2025 er befolkningsnedgangen på 52 personer per år.

Slike avvik burde få en hver innbefattet i prosessen til å stille kritiske spørsmål til prognosene.

Det hele virker som et bestillingsverk for gjennomføring av nedleggelse av Kroer skole. Dersom dette ikke er tilfellet, stilles det kritisk spørsmål til kommunens kvalitetssikring av en prognose utført av en kommersiell aktør og som samtidig benyttes som grunnlag for store omgjøringer både med tanke på økonomiske konsekvenser og innbyggernes hverdag. Denne type politisk prosess eller feil informasjon skaper ikke troverdigheten som kreves i slike prosesser. Dette blir igjen forsterket av retningen på Rådmannens konklusjon og det faktum at Rådmannen har benyttet tidligere prognoser for skoleutbyggingen i Ås og dermed burde ha god kjennskap til de faktiske tall.

Hele høringsprosessen burde derfor vært stoppet inntil korrekt talldata er fremlagt.

Prognoser fra tidligere år [2], har alle et jevnt elevtall på ca 100-120 elever på Kroer skole frem mot 2030. Dersom man skal flytte alle disse elevene, samt benytte kommunens prognoser for Rustad skole vil kapasiteten allerede være sprengt i 2030. (100 elever fra Kroer+ 600 elever fra Rustad). Kommunen legger altså opp til ny kapasitets problematikk allerede etter 11 års drift. Videre er det da ikke tatt høyde for eventuelle avvik i prognosene. Dette må kunne anses som lite fremtidsrettet eller samfunnsøkonomisk smart.

Side 3 og 4, Alternativ 1,

- Kapasitet og Elevtallsutvikling.

Henviser til tidligere diskutert feil i prognoser og kapasitet ved Rustad.

- Pedagogiske og sosiale fordeler/utfordringer.

Skole størrelse og innvirkning på det pedagogiske og sosiale har vært forsket på i mange år. Det fremsettes i høringsnotatet en rekke påstander som ikke henviser til faglitteratur.

Skoleforsker og professor i pedagogikk Yngvar Nordkvelle har utgitt en rekke artikler og har blant annet skrevet den 24. januar 2016 (i artikkelen Debatten om små og store skoler og nedlegging av skoler i Lillehammer 2016) at vi har en rekke norske studier som forsøker å bevise at økt skolestørrelse fører til mer pedagogisk effektivitet, uten hell. Resultatet tyder nesten uten unntak på at det motsatte er tilfelle.

- Skolevei

Argumentasjon for redusert biltrafikk virker ikke realistisk. Det blir ikke et bedre kollektiv tilbud i Kroer selv om barna går på Rustad skole. Det må dermed påregnes relativ stor økning av biltrafikk ved Rustad under levering og henting av elevene grunnet økt elevtall med lang avstand til skolen. Selv om mange av elevene har henting på adresse er det få som kan benytte seg av dette da tilbudet gjelder kun skoletid og ikke omhandler SFO. Jobber begge foreldre med normale arbeidstider har de ikke mulighet til å benytte seg tilbudet.

Argumentasjonen om at fylkeskommunen tar kostnaden når det gjelder skoleskyss virker ikke spesielt ansvarlig. Selv om det ikke er kommunen som belastes, betaler alle innbyggerne skatt som går til dette. Det er lite tillitsvekkende at de kommunale ikke evner å tenke på helheten.

Side 4, Alternativ 2

Dette alternativet anses kun som en politisk vei mot full nedleggelse. Videre vil det også gi en økt belastning på foreldre med flere barn da logistikken blir vanskeligere.

Side 5 og 6, Alternativ 3

- Kapasitet og Elevtallsutvikling.

Argumentasjon mot videre drift frafaller da prognosetallene er feil, ref tidligere utredning.

- Pedagogiske og sosiale fordeler/utfordringer.

Skole størrelse og innvirkning på det pedagogiske og sosiale har vært forsket på i mange år. Det fremsettes i høringsnotatet en rekke påstander som ikke henviser til faglitteratur.

Kommunen spør om hvilke alternativer som best kan legge til rette for gode læringsarenaer som fremmer trivsel, motivasjon, læring og faglig utvikling blant elever og personale. Dette er viktige spørsmål, men vi ser at kommunen har svært manglende kunnskap på hva som finnes av forskning på området.

Skoleforsker og professor i pedagogikk Karl Jan Solstad (dr.philos. og seniorforsker i Nordlandsforskning) har vært sentral i forskning på små kontra store skoler. Han har publisert en rekke artikler og flere bøker. Solstad sier (i 2009, Bygdeskolen i velstand-Noreg: Om endringar i skolestrukturen i spreittbygde kommunar i perioden 1980-2005, s. 187) at begrepet små skoler kan brukes på skoler som ikke har mer enn 50 elever. Videre skriver han at norsk og internasjonal forskning ikke kan slå fast annet enn at de små skolene er fullt ut på høyde med andre skoler når det kommer til læring og utvikling hos elevene. Så ut ifra forskning på området ser det ut til at den fådelte skolen stort sett er på lik linje med større skoler både sosialt og faglig. Videre skriver han at når skolene ligger i nærmiljøet vil ungene unngå tidstap og inaktiviteten som skoleskysst til skoler lengre unna vil skape.

Et forskningsprosjekt kalt Student Teacher Achievement Ratio (STAR), som ble utført i Tennessee, USA på midten av 80-tallet viste at ved god kvalitet på læreren gir små klasser på de lavere trinnene et økt læringsutbytte. Læringsutbyttet vil være størst hvis det er under 20 elever i klassen.

Nordahl og Manger (2010 Samhandling, kommunikasjon og engasjement. Livet i skolen 2: Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap.) skriver at elever ved små skoler kan ha en fordel med at de er få i klassen, og under jobbing med oppgaver og ved undervisning kan de få lettere hjelp når de trenger det, fordi læreren har færre å hjelpe. Det kan være en høyere terskel for å si noe høyt i klassen på en større skole hvor man kanskje ikke kjenner alle like godt, noe som kan være lettere på en liten skole hvor man kjenner alle. Når man ikke skjønner en oppgave kan det være skummelt å si det høyt, men i en liten klasse kan det være lettere med tanke på relasjonene innenfor klasserommet.

Svensk institutt for arbeidsmarked- og utdanningspolitisk evaluering (IFAU) sier i deres rapport fra 2012 at mindre klasser forbedrer elevenes kognitive og ikke- kognitive evner ved 13 års alderen, resultatet på nasjonale prøver i svensk, engelsk og matematikk ved 16 års alder, samt utdanningsnivå og lønn som ble målt ved 27 til 42 års alder. De kom frem til at lønnseffekten er tilstrekkelig for at inntektene skal overstige de direkte kostnadene av små klassestørrelser.

Skoleforsker og professor i pedagogikk Yngvar Nordkvelle har også utgitt en rekke artikler og har blant annet skrevet den 24. januar 2016 (i artikkelen Debatten om små og store skoler og nedlegging av skoler i Lillehammer 2016) at vi har en rekke norske studier som forsøker å bevise at økt skolestørrelse fører til mer pedagogisk effektivitet, uten hell. Resultatet tyder nesten uten unntak på at det motsatte er tilfelle.

I Bente Gaukstad sin bacheloroppgave fra Høgskolen i Hedmark 2013 skriver hun at når hun spurte lærerne på de mindre skolene vedrørende klassestørrelse svarte de at det å være en lærer på få elever kunne være forutsigbart, trygt og gi store muligheter for å skape gode relasjoner og se alle elevene. De følte at de så alle og enhver, og lærerne følte at elevene også følte seg sett i løpet av en dag. I sin oppsummering skriver hun at det ser ut til å være fint å være både lærer og elev i en fådelt skole, og at det skapes gode relasjoner mellom alle elever på skolen og med de andre lærerne. Det virker til at både lærere og elever stort sett har positive opplevelser rundt fådelt skole. Hun konkluderer videre med at hennes undersøkelser støtter Solstads forskning om bygdeskolene, og at det virker som om skolene er gode nok både faglig og sosialt.

Argumenter som går igjen i forskningen til skoleforsker Karl Jan Solstad, Rune Kvalsund og professor i ped. Yngve Nordkvelle er blant annet følgende:

- får flere venner enn barn ved en ved større skoler. På små skoler er det mer variert kontakt mellom elever. Barna samhandler på tvers av kjønn og alder.
- Bedre pedagogisk oppfølging, tettere oppfølging. Elever føler at de blir sett. Dette skaper trygghet.
- Ingen statistikk som viser at de små skolene gjør det dårligere enn de store i for eksempel nasjonale prøver. Små skoler i Sogn og Fjordane har for eksempel kommet svært bra ut på slike prøver.

Dette er bare noen utdrag av hva som finnes av forskning.

I høringsnotatet skrives det at i saker som omhandler skolestruktur må kommunen vurdere barnets beste. Barnekonvensjonen blir vektlagt i denne prosessen og artikkel 3 nr. 1 forplikter kommunene til å legge barnets beste som det grunnleggende hensyn.

Rådmannen mener at i vurdering rundt barnets beste må det sees på elevens skolemiljø, herunder lærings- og psykososiale miljø, samt fag- Og arbeidsmiljøet til de ansatte som igjen har betydning for elevenes skolemiljø.

Ut ifra forskningen som finnes mener vi at det ikke er noen tvil om hva som er best for barna, både sosialt og faglig kommer små skoler bedre ut.

Konklusjon

Rådmannens konklusjon belager seg på feil prognosetall og mister derfor sitt grunnlag.

Påstander om at et større skolemiljø ansees som en positiv endring er kun en personlig mening og understøttes ikke av faglitteratur. En rekke norske studier har forsøkt å bevise at økt skolestørrelse fører til mer pedagogisk effektivitet, uten hell. Resultatet tyder nesten uten unntak på at det motsatte er tilfelle. Gjennom Barnekonvensjonen, artikkel 3 nr. 1 forplikter kommunene til å legge barnets beste som det grunnleggende hensyn. Dere er våre folkevalgte og forskerne er våre folkevalgte fagfolk. De bør lyttes til.

Kommunens skoler burde uansett skoleoppbygging ha et samarbeid når det gjelder profesjonsfelleskap. Kommunen er en bedrift. Alle andre større fremtidsrettede bedrifter bygger og benytter kompetanse uavhengig av lokasjonshinder både nasjonalt og internasjonalt.

Utvidet kommentarer

Kommunen viser med dette høringsnotatet, avvikende prognosetall, tidligere rapporter og uttalelser en vakkende planlegging og klar demokratisk prosess.

I «Skoleutbygging, Forvaltningsrevisjonsrapport for Ås kommune» datert 20.05.2016, fastsettes det: «Utkantskolene Kroer (7 km fra Ås sentrum) og Brønnerud (3 km) har begge rundt 120 elever, mens kapasiteten er 150 elever. Beliggenheten gjør det vanskelig å utnytte kapasiteten fullt ut, men nedlegging av skoler er ikke aktuelt.

Etatsjef oppvekst og kultur anser at Ås kommune med sine ni grunnskoler har en hensiktsmessig skolestruktur.»

04.05.2018 intervjues Rådmannen av Ås avis, sitat:

«Hun avviser imidlertid ikke at det å legge ned Kroer Skole for å spare penger er en av grunnene til at nye Rustad Skole er blitt dimensjonert for så mange elever».

Det hele toppes med en ansvarsfraskrivelse når det gjelder avvikene i prognosene som Rådmannen helt klart burde vært klar over. Sitat: «Men det er ikke jeg som har sittet og utarbeidet disse prognosene, så hvordan de har kommet fram til disse tallene har jeg ikke detaljkunnskap om, sier Rådmann Trine Christensen.»

Det ble også i intervjuet med Ås avis fremsatt påstand om at en Kroer elev er dobbelt så dyr som en Rustad elev. Dersom dette er sant skulle det vært meget interessant å se byggekostnaden og rente utgiftene på Rustad skole. Men så lenge det er på et «annet» budsjett trenger vi ikke å tenke på det.

Høringsnotatet nevner ingen ting om hvordan Kommunen burde se positivt på det å ha flere typer skoler og små aktive lokalsamfunn. Per i dag gjør dette Ås kommune unik med tanke avstand til Oslo. Det å kunne tilby innbyggerne og potensielle tilflytter valg muligheten mellom tettsted og «landsbygd» burde dyrkes isteden for motarbeides. Ikke la kortsiktige økonomiske planer styre utviklingen. Grip mulighetene og legg til rette for økt utbygging i Kroer. Ås kommune vil med dette ha mye større spillerom og mulighet for utvidelse inn i fremtiden.

Bevare lokalsamfunnet

Kroer skole har eksistert som nærskole siden 1886 og generasjoner tilbake har tråkket sine barnetrinn i skolegården. Kroer er en bygd, og sentralt i bygda vår står skolen som et naturlig samlingspunkt.

Vi er redde for hva som vil skje med lokalsamfunnet hvis Kroer skole legges ned.

Skoleforsker Yngve Nordkvelle skriver i sin blogg følgende ;

Vi har mye forskning som avviser at skolenedlegging følger naturlig av avfolkning. Flere land fører en politikk som hindrer kommuner i å legge ned små skoler i periferien som ledd i en aktiv distriktpolitikk. Derimot ser vi at skolenedlegging fører til tap av eiendomsverdi, at andre samfunnsaktiviteter avtar, at barn får færre fritidstilbud og må i enda større grad reise for å delta, at voksne og ikke minst eldre får mindre kontakt med barnebarn, og at helse og velferd tapes.

Befolkningssammensetningen endrer seg i retning av at gjennomsnittsalderen blir eldre. Nedlegging setter fart på denne prosessen.

Videre skriver han i et notat som han har sendt oss; De samfunnsmessige regnskapene – utover det man lett ser av overskridelsene av byggene, tar kommunene ikke i betraktning. Det enkleste er

skysskostnadene. Deretter kommer tap av bygningsverdier i de gamle skolene som ofte rives eller selges til 1 kr. Bygningsverdien av hus i grender som mister skolen vil synke. Den amerikanske rural sosiologen Thomas Lyson fant at eiendomsverdien var 25% lavere og at investeringer i vei, vann og avløp, bibliotek og andre goder var langt dårligere – enn i bygder med skoler – i staten New York. Synkende velferd og boligpriser øker fraflytting og kan bidra til å tømme grendene for sosial og kulturell kapital. Foreningsliv og frivillighet avtar og grendas ny fokus blir rettet mot nyskolen. Kontakten mellom generasjonene minker fordi skolen trekker barna ut av besteforeldres øyesyn, og den gjensidige ivaretagelsen tæres. Foreldrene opplever mindre grad av innflytelse på større skoler og blir ikke lenger trukket inn i prosjekter, dugnader og samspill med andre foreldre på samme vis. Forskningen viser også at elever som greier seg godt i små skoler, fort skranter i større skoler. Utgiftene til, ofte virkningsløse spesialpedagogiske tiltak, øker.

Men de største tapene er nok knyttet til tap av utdanningskvalitet. Professor Tore Lindbekk skrev en artikkel i Norsk Pedagogisk Tidsskrift i 2008, at til tross for mange stormløp mot små skoler, viser det seg at elever fra små skoler greier seg bedre i utdanningsverden enn de som kommer fra de større. Vennekapsrelasjonene for barn fra små skoler er flere og mindre aldersbundet enn i store skoler.

For en bygd som Kroer vil det være katastrofalt hvis skolen legges ned og folk flytter fra. En konsekvens for fraflytting vil kunne bli at eiendomsprisene går ned og vi vil kunne ende opp med et økt klaseskille der de med dårligst økonomi tvinges lengre fra sentrum. Er det slik vi ønsker at fremtidens Ås skal se ut?

- [*] - «Befolkningsprognoser..» (saksnr. 14/02230-1) datert 24.05.2014
 - Høringsnotat datert 18.12.2015
 - Skolebehovsplan Norconsult Oppdragsnr.: 5112986, 01.04.2012
 - Høringsnotat http://www.as.kommune.no/ato/p360/v1/578138_7_1-pdf.578138oe31d.pdf

Diverse faglitteratur:

- Solstad, K.J. (1978) Riksskole i utkantstrøk. Oslo: Universitetskoleforlaget.
- Solstad, K.J. (2009) Bygdeskolen i velstand-Noreg: Om endringer i skolestrukturen i spreitbygde kommunar i perioden 1980-2005. Vallset: Oplandske Bokforlag.
- Nordahl og Manger (2010) Samhandling, kommunikasjon og engasjement. Livet i skolen 2: Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap.
- Svensk institutt for arbeidsmarked- og utdanningspolitisk evaluering (IFAU) sier i deres rapport fra 2012
- STAR et forskningsprosjekt kalt Student Teacher Achievement Ratio, Tennessee

Undertegnet av følgende adresser i Ås Kommune:

Garderveien 412
 Garderveien 359
 Vollholen33
 Vollholen 21
 Kroerveien 110